

azoknak tartalmából megállapítja, hogy e melléklap színvonala felülmúlta a főlap színvonalát.

Mindkét lap két évi pályafutás után megszűnt. Megszűnésének oka részint az volt, hogy a főlap ollózott anyagot közölt, másrészt az, hogy ugyanazt az anyagot a többi, nem magyar nyelvű lapok hamarabb és részletesebben hozták. Az Erdélyi Hírlap és a Mulattató, mint kezdeményezés, mint szellemtörténeti jelenség, rendkívül nagyfontosságú és ha az értékelésben nem a mai kor mértékével mérünk, akkor nem fogunk abba a hibába esni, mint a régibb bibliografusok, kik e két hírlap érdemét annyira elvitatták.

GÁSPÁR MARGIT DR.

Róvó Aladár: A betű. Hogyan készül a könyv? A könyvnyomdai műipar ismertetése. Fővárosi könyvkiadó kiadása. Budapest, 1928. 112 l.

Mindarról, amit a betüről, a betű történetéről, készítéséről, fajtáiról, szerszámokról és gépekről, papírról, szedésről, illusztrálásról, mindarról, amit a könyvvel kapcsolatban, legalább vázlatosan, mindenkinek tudnia kellene: okos, tanulságos, élvezetes könyvet írt Róvó Aladár. Könyve nem szakembereknek szól. A laikusokkal kívánja megismertetni azt a hosszú, fáradságos utat, amit a kézirat megtesz, míg szépen bekötött könyv lesz belőle. A betű végigkíséri életünket, a könyv mindennapi kenyerünk, gyönyörködünk a tetszetős, szép könyv külsejében, külön nagy tudomány a könyv technikája, de talán egy tudományához sem szól hozzá oly kevés hozzáértéssel, oly tájékozatlansággal laikus, sőt nem laikus is, mint a könyvnek, különösen a szép könyvnek a tudományához. A legtöbb olvasó nem hogy értene a könyv technikájához, de nem is nézi, hogy szép-e külsőleg a könyv. Hány író van, aki a betűtípusokat sem ismeri. És mily kevés a szakember a könyv előállításának tulajdonképeni műhelyében is, a nyomdáiban. Sehol soha annyi izléstelen kiállítású könyv nem jelenik meg, mint nálunk és a mi időnkben. Pedig nyomdaiparunknak szép, nagy multja van. Azonban a könyvnek, nevezetesen a szép könyvnek nemcsak a katekizmusa nincs megírva, hanem alig van magyar könyv, amely a könyvvel általában foglalkoznék. A kultúra terjedése kétségtelenül magával hozza a tömegtermelést, az olcsó munkát. Azonban a tömegtermelésnek, az olcsó munkának nem szabad az izlés rovására esni. Sőt ellenkezőleg, a szép izlés fejlesztésének egyik leghatásosabb eszköze a szép könyv. És a legmegdöbbentőbb, hogy legtöbbször ép a drága munkákkal történik a legtöbb bűn a betű, a könyv, a szépség

szezsége ellen. Róvó Aladár könyvét mesterségének tudása és tárgyának szeretete melegíti, hatja át. Külsőleg is szépkiállítású könyvét nem akarjuk túlbecsülni, szakirodalmunkban mindenesetre hézagot pótol és komoly figyelmeztető mindarra, amit e téren a szakirodalom munkásaitól, első között Róvó Aladártól várunk kell a jövőben. Róvó Aladár egyszerű, keresetlen szavakkal magyaráz és kalauzol végig bennünket a betűnek, a könyvnek mindeneként magába ölelő óriási birodalmában. Betűk: antiqua, cursiv, corpus, cicero, garmond, HOLZHAUSEN, BELWE, BODONI, gót, fraktur és a többiek; a betű előállításának munkája: a rajz, vésnök, fúrógép, pantograf, öntés, matrica, GUTENBERGTŐL kezdve a modern öntőgépig, amely egy nap alatt 100.000 betűt állít elő; hogy lesznek a betűkből sorok, a sorokból oldalak, könyvek; a szedőgép csodálatos munkája; a korrektúra; az illusztrálás művészete: fametszet, fototípia, autotípia, többszínnyomás; és ami végül jön: a papír története, hogy készül a papiros, mit kell tudnunk a papiros kiválasztásánál; a könyvkötő munkája: — előttünk körvonalában a kultúra egész fejlődése. Róvó Aladár könyve tanulságos olvasmány a laikusnak, aki most hall minderről először, de élvezetes és nem kevésbé tanulságos a szakember számára is, aki bizonyára többet is tud mindannál, amit Róvó rövid összefoglalásában elmond. S öröm Róvó könyve a betűnek, a könyvnek végső állomás-helyén, a könyvtárakban dolgozóknak is.

—L.

Rákosi Jenő: *Emlékezések.* I—III. köt. Bp. (É. n.) [1927.] Franklin. 8°. 194 (I) l., 1 mell., 186 (I) l., 170 (I) l.

Irodalmunk munkásai között kevesen voltak, kik a tollat oly hosszú ideig szolgálták, mint Rákosi Jenő. Az ő pályájának kezdete még a szabadságharc előtti korig nyúlik vissza, míg véghatárát napjaink jelölték meg. Akár születésétől (1842), vagy akár irodalmi fellépésétől (1866) számítva vizsgáljuk Rákosi Jenő pályafutását, mindenkor nagy arányok jellemzik. Páratlan munkakedvvel és ambícióval az ország «vezető elméje» lett, ki hatását és befolyását *halála után* még évtizedek múlva is éreztetni fogja. Széleskörű munkatervéből a legtisztábban a magyarságért való lelkes odaadás tűnik ki. Irodalmi működését két főérdeklődési kör jellemzi: a szépirodalmi és publicisztikai. Az elsőben ismét a drámaírás, a színház problémái (színházalapítás) és a műfordítás foglalkoztatta, míg élete főművének az újságírást tartotta. Ennek a hatalmas arányokkal, széleskörű befogadó- és alkotókészséggel megáldott életútnak nem mindennapi, sőt a maga tanulságában vonzó megörökítése az írónak még